

Bilim Tarihi
Cemal Yıldırım
Remzi
Kitabevi
270 sayfa.

Bilim tarihi, cehalet ve karanlıkla savaşın tarihidir. Bilimin özellikle son üçyüz yıldır kaydettiği hızlı gelişme, uygarlık tarihinin en önemli olayıdır. Cemal Yıldırım, aslında çok yanlış bir konu olan bilim tarihini ele aldığı kitabında, konuyu uzmanlara değil, geniş bir okuyucu kitlesine yönelik olarak incelemiştir. Bu sebeple bu geniş konuya bir giriş niteliğindeki kitap, aynı zamanda bir başvuru kaynağı olma özelliği taşıyor. Yazar, kitabını, bilim tarihinin bilimsel buluş ve olguların birbiri ardına sıralanması değil, bilimsel kavram, teori ve anlayışın doğuş ve gelişimini izlemek ve açıklığa kavuşturmak olduğu anlayışıyla yazmış. Düşüncenin serbestliğe kavuşması, akılla batıl inançların çarpışması, insanoğlunun 'doğru'yu araması ve giderek ona yaklaşması, hata ve akıldışı saplantılarla savaşması", bilim tarihinden öğrenebileceğimiz şeylerden başlıcaları...

Yeni bir disiplin olan bilim tarihi, kökleri ilkel toplumlara uzanan bilim serüveni'nin tarihidir. Bilim tarihine bu açıdan bakıldığında bilimin, bilim öncesi veya bilim dışı düşünce biçimleriyle ilişkisi de bilim tarihinin kapsamına girer.

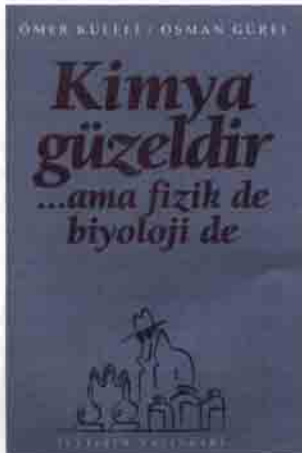
Yazar bilimin gelişim sürecini dört aşamada incelemiştir. Doğu uygarlıklarından başlayarak Batı'ya geçen bilimsel gelişme, önce İyonya sonra Atina ve Güney İtalya'da büyük bir atılım yapmıştır. Bilimdeki gelişme Batı'da hızını yitirirken, İskenderiye'de yeniden ivme kazanmıştır. Ortaçağ karanlığının gölgele-

diği bilim, İskenderiye kitaplığının Hristiyanlarca yakılması ile önemli bir darbe yemiştir. İslamiyetin Doğu dünyasında ortaya çıkışı ile bilim yeniden bir canlanma yaşamıştır. Avrupa'nın, 12. yy. dan bu yana giderek hızlanan bilimsel çalışmalarındaki önderliği böyle uzun bir sürecin sonucudur.

İnsanın doğaya egemen olma isteği ile, doğayı anlama gereksinmesinin birleşmesinden doğduğu söylenebilecek modern bilimin serüvenini akıcı bir dille anlatan yazarın, yeni baskıya eklediği çeviri metinleri ve biyografik bilgiler kitabı daha da ilginç kalmış. Ondört çeviri metnin onbiri, B.B.C. üçüncü programında yayınlanan, "Bilim Tarihi: Bilimsel Devrimin Kökenleri ve Sonuçları" adlı bir dizi konuşmanın güncel ve ilginç tartışmaları içeren metinlerinden oluşuyor. "Atomun yapısı" J.C.

Bruton'un kitabından yararlanarak hazırlanmış; "Darwincilik Yıkıldı mı?" ise J. Huxley'in iki kitabından derlenmiş. "Albert Einstein'in Büyüklüğü" ise Bertrand Russell'in daha önce Bilim ve Teknik Dergisinde de (Sayı 138 Mayıs 1979) yayınlanmış ilginç bir makalesi. Biyografik bilgilerin de eklendiği kitap düzenli ve ilginç bir başvuru kaynağı niteliği taşıyor. Kitap ayrıca, ayrıntılı bir bibliyografyayı da içeriyor.

Bilimin itici gücünü oluşturan olgusal buluşlar ve teorik açıklamalar arasındaki karşılıklı etkileşimin derli toplu bir düzenlemesi niteliğindeki bu kitap, insanlığın gerçeği arama savaşının öyküsünü okurlara aktarıyor.

Kimya Güzeldir ... ama Fizik de Biyoloji de
Ömer Külleli
Osman Gürel
İletişim Yayınları
275 Sayfa

Kitabın yazarları "bilerek ve isteyerek" kimya mühendisi olmuşlar. Bu bilinçli seçim hem yaptıkları işi sevmeleri, hem de sevdirebilmeleri sonucunu vermiş. Birkaç yayın organında, yıllardır yayınladıkları yazıları bu kitapta derleyen yazarların amacı da bilimi olabildiğince geniş bir kitleye sevdirebilmek. Amaç bu olunca, seçtikleri anlatım dili de "güleryüzlü" bir dil olmuş. Ancak bu amaç, bilimin zaman zaman asık yüzü olabildiğini onlara unutturmamış. Bilim tarihine göz atarken karşılaştıkları olumsuzlukları da yansıttıkları yazılarında, bilimsel buluşların silah sanayiinde kullanımı gibi pek de içaçıcı olmayan konuları da incelemekten kaçınmamışlar.

Kitap, bilim ve teknoloji edilgin bir eylem olan okumanın sınırları dışına çıkarmak amacıyla sık sık okurla söyleşiyeye giriyor. Bu söyleşi çoğunlukla sorularla da içeriyor. Böylece okuru etkin olmaya davet eden kitabın önemli bir amacı da, bilimin özündeki kuşkuyu okurlara iletme ve ezberden kaçınmaya yardımcı olmak. Bu çağda gençlere, ülkenin geleceğine yapılabilecek en güzel yatırım da, yazarların da belirttiği gibi gençliğe bilimsel kuşku, bilimsel yargı yollarını tanıtarak onlara bilimi sevdirmek olmalı.

Yazıları genel içeriklerine göre yedi bölümde sınıflandıran yazarlar, ayrı zamanlarda yazılmış yazıların birbirinden kopuk olabileceğini baştan belirliyorlar. Ancak onların "parça bohçası" olarak tanımladığı bu yapı, kitabın hem kolay okunmasını hem de dinamik bir yapıya kavuşmasını sağlamış.

Kitap genel kimya, elementler; besin kimyası, biyoteknoloji, çevrebilim, bilim tarihi ve bilim politikası ve değişik konuların işlendiği son bölümden oluşuyor.

Kesin yargılara varmayı kendine amaç edinmediğinden, kitap kendini dışa açan bir yapıda kurgulanmış. Okurken ansiklopediye bakmak, okul kitaplarına bir göz atmak için sizi sık sık yerinizden kaldıracak bir kitap olduğundan, bu kitabı köşenize çekilip okuyamayacaksınız! Ama kitabı bitirdiğinizde aklınıza takılan birçok yeni soru size yeni ufuklar açacağından, bu "rahatsızlığın" karşılığını alacağınızdan eminiz.